

62,3 °C. „Napsali to, tak je to pravda.“ Ale už je zle

- CZ24 News | 21. března 2024

BRAZÍLIE: Brazílie prý na konci léta úpí pod vlnou rekordních veder a „pocitová teplota“ už překročila 60 stupňů, psala česká média. Bojovník za svobodu slova a herní vývojář Daniel Vávra shledal dramatické informace podezřelými a rozhodl se prověřit zdroje informací. Zjistil, že v nich nesedí prakticky nic. Šéfredaktorka ČTK, od které média zprávu přebírala, pak vše dorazila vysvětlováním, jak agentura text vytvořila.

Důvěřujte vědě, zakončil Daniel Vávra, zakladatel Společnosti pro obranu svobody projevu, svou analýzu jednoho dramatického příběhu o oteplování planety. Vzkaz v sobě měl velké množství ironie, předtím totiž vyvrátil zprávu agentur o šílených vedrech v Brazílii.

V Rio de Janeiru skutečně je teplo. Odpovídající tomu, že na jižní polokouli právě končí léto.

Jenže podle titulků zprávy, kterou několik českých médií převzalo z infobanky České tiskové kanceláře, se země dusí a horko je nesnesitelné. „Pocitová teplota 62,3 °C. Brazílii dusí nesnesitelné horko,“ poutaly Novinky.cz.

Okolí Ria prý ničí „rekordní pocitová teplota 62,3 stupně“. A jedna z návštěvnic místního aquaparku se svěřila se svými obavami, že se to bude ještě zhoršovat, protože lidí přibývá a lesy se kácí.

Daniela Vávru, který se jako aktivista Společnosti pro obranu svobody projevu věnuje i ověřování informací, zaujala ta „pocitová teplota“ ve spojení s číslem specifikovaným na desetinu stupně. A trochu zapátral, co to ta „pocitová teplota“ vlastně je.

A zjistil, že „pocitová teplota“ nemá žádný standardní vzorec. Všechny výpočty zohledňují rychlost větru a vlhkost vzduchu, ale koeficienty se dost výrazně liší. Nejčastější je tzv. australská metoda. Podle ní ale výpočty nesedí.

Při té příležitosti zjistil, že uvedená meteorologická stanice v Riu nenaměřila v daný den žádných 42 stupňů, ale pouze 35. Přičemž dlouhodobá průměrná teplota pro březen je v tomto městě 31 stupňů.

Na dalších meteorologických stanicích v Riu, kde se dají zpětně dohledat výsledky měření, byly onoho dne ve špičce po poledni dosaženy teploty v rozmezí 34–38 stupňů. Když si jejich data zadal do vzorce pro pocitovou teplotu, zjistil, že i při nejvyšší teplotě vychází maximálně na 56 stupňů.

Zpráva ČTK ale uváděla, že „v Brazílii už několik dní panuje nesnesitelné vedro, největší za 10 let „měření“ pocitové teploty“.

Vávra k tomu poznamenal, že číslo deset je zvolené velmi pozoruhodně. Kdyby to totiž bylo za posledních 11 let, tak už by největší nebylo. V roce 2013 totiž byly teploty mnohem vyšší, než letos. A celkově bylo posledních deset sezón v Brazílii spíše teplotně podprůměrných.

Pobavila jej i formulace, že vysoké teploty zemi trápí „už několik dní“. Podle čísel několik obnáší dva dny.

Ve skutečně teplých letech, třeba 2007 nebo 1994, byly i přes týden v kuse dosahovány teploty přesahující 40 stupňů.

Převzato z AFP...

Novinářka Angelika Bazalová, která patřila k nejprísnejším ověřovatelům „vědeckých“ zpráv za covidu a současně je členkou Rady České tiskové kanceláře, s žádostí o komentář pod Vávrovým facebookovým příspěvkem označila tamní šéfredaktorku zpravodajství Radku Matesovou Markovou.

Ta vysvětlila, že agentura pouze převzala text francouzské agentury AFP, kterou také řádně ocitovala. Vysloužila si ovšem dotazy, zda je pro veřejnoprávní agenturu takovým problémem provést alespoň základní faktické ověření. Nebo rovnou poznámky, že „tupé přebírání“ je v Opletalově ulici v Praze pracovním standardem. „Já sám mám takovou interní hru. Pokaždé, když vidím nějakou ultra kravinu o dění v USA, roluju dolů, jestli je to z dílny ČTK. Je to spolehlivé jak hodinky,“ poznamenal jeden z diskutujících.

„Pokud to AFP přebrala z nějakého místního pochybného zdroje a tady se to lavinovitě šíří, tak to považuji za problém. Protože to tomu fact checkingu skutečně neodpovídá,“ přidala se radní Bazalová.

A vzpomněla si, že už za covidu se právě z Brazílie šířily některé senzace, třeba jedna o masovém umírání při covidové reinfekci (čímž mělo být zpochybněno prodělání nemoci jako zdroj protilátek), o kterém se pak zjistilo, že se vůbec nekonalo.

V diskusi ale padla i ironická poznámka: „Ověřování faktů je přežitek. Ověřuje se reputace zdroje“. Ta byla zjevnou narážkou na novou legislativu Evropské unie, podle které se má řazení zpráv v internetových vyhledávacích i finanční podpora žurnalistiky řídit dle žebříčků důvěryhodnosti médií, sestaveného metodikou organizace Reportéři bez hranic.

ZDROJ: Novinky / ČTK / PL / FB Daniel Vavra